
Finantsinspektsiooni aastaraamat 2017

Finantsinspektsioon on 2017. aastaks tegutsenud 15 aastat. Juhatus annab siinjuures lühiülevaate finantsjärelevalve muutumisest nende aastatega, märgib ära inspektsiooni olulised tegevused aruandeperioodil ja vaatleb keskseid väljakutseid lähitulevikus.

Finantsjärelevalve töö olulisteks mõjuriteks on järelevalvatavate subjektide arv, nende kapital ning äri olemus, rakendatavate õigusaktide maht ja iseloom ning järelevalvajate arv, nende teadmised ja kogemused.

Finantsinspektsiooni tegevusaja jooksul on järelevalvatavate arv suurenenud kolm korda, seda eelkõige seadusandja poolt järelevalvekohustuse seadmise tõttu uute turgude üle. Järelevalvatavate koondbilansimaht on samal ajal suurenenud 5698 miljonilt eurolt 31 204 miljoni euroni. Keskmiselt vastutab iga inspektsiooni töötaja 362 837 209 euro järelevalve eest, kusjuures see number on inspektsiooni tegevuse algusest kasvanud neli korda. Eesti reguleeritud finantsvahendajate ärimudelid ei ole üldjoontes liiga keerukad, kuid teatud äriiinid kannavad eri põhjustel kõrgendatud riski. Turuosalisel toetuvad küllalt laialdaselt infotehnoloogilistele lahenditele ja tegevuste edasiandmisele.

Finantsinspektsiooni poolt rakendatavate õigusaktide arv on võrreldes 2002. aastaga suurenenud 44 korda, kusjuures see arv kerkis hüppeliselt pärast finantskriisi. Samuti on õigusaktid läinud oluliselt keerulisemaks. Nii keerukuse kui ka arvu kasvu mootoriks on Euroopa Liit. Lisaks on Euroopa Liidus loodud kesksed järelevalveasutused pankade kapitalijärelevalve ja kriisilahenduse valdkonnas ning väärtpapierituru järelevalve teatud segmentides.

Finantsinspektsiooni töötajate arvu on 15 aasta jooksul kohandatud algselt 68 töötajalt 84 töötajale. Sõltumata liitumisest euroala pangajärelevalve ja kriisilahendusmehhanismidega on Finantsinspektsiooni organisatsioon laias laastus sama 2005. aastal kehtestatud sisemise mudeliga, kus kapitali- ja teenusejärelevalve on eraldatud. Tulenevalt Euroopa Liidu õigustikust, lisandus 2015. aastal neile eraldi kriisilahendamise funktsioon. Finantsinspektsiooni töötajate hariduse sisu ja tase on viimastel aastatel püsinud stabiilsena, suurenenud on juriidilise haridusega töötajate osakaal. Kogemuste osas saab täheldada töötajaskonna noorenemist, mis on tingitud eelkõige arvukast värbamisest viimase kohandamise raames, kuid samuti ka konkurentsi survest erasektori poolt.

Finantsinspektsiooni 2017. aruandeaastal tuleb olulistest avalikustatud tulemustest märkida järgmisi.

Panustasime oma ülesannetes tõhusalt Luminor Bank ASi asutamisse peakorteriga Eestis ning filiaalidega teistes Balti riikides. 2016. aasta augustis teatasid AS DNB Pank ja Nordea Bank AB Eesti filiaal oma äride ühendamise eest Balti riikides. Suurpank läheb Euroopa Keskpanga järelevalvepädevusse, kes hakkab seda tegema koos Finantsinspektsiooniga. Lahendasime edukalt Eesti Krediidipanga patiseisu. Kontrolli toonase Vene panga tütarettevõtja üle omandas Eesti jaekaubanduskett Coop. Töötasime ennetavalt Balti väärtpapierite keskregistrite piiriülese ühinemise projektiga, suunates turuosalist jätma pensioniregistri pidamine Eestisse siinsete inimeste huvide ja

õiguste paremaks kaitseks. 2017. aasta septembris ühinesid piiriülevalt esimesena Euroopas uue kehtiva Liidu määruse alusel kolme Balti riigi väärtpaperite keskregistri pidajad Euroopa äriühinguks asukohaga Riias.

Kaitstesime kohtumenetluses edukalt riigi huve 10 miljoni euro nõudes riigivastutuse seaduse alusel. Rühm isikuid esitas 2016. aastal Finantsinspeksiooni kaudu riigi vastu nõude väidetava kahju hüvitamiseks. Kõrgeim kohus nõustus Finantsinspeksiooniga ja lõpetas kohtumenetluse nõuet rahuldamata. Finantsinspeksioon tegeles aruandeperioodil ka teiste oluliste teemadega, kuid nende ammendav kirjeldamine ei ole mahu või konfidentsiaalsusnõuete tõttu siinjuures paraku võimalik. Näiteks selgitasime ühe esimese finantsjärelevalveasutusena maailmas krüptovara pakkumisega (ICO) seonduvat. Andsime avalikkusele infot Finantsinspeksiooni tegevusest Danske panga Eesti filiaalis aastatel 2014 ja 2015, mille tagajärjel loobus nimetatud Taani krediidasutus samadel aastatel riskantsete mitteresidentide teenindamisest Tallinnas.

Üldjoontes saab järeldada, et Eesti finantsturg on stabiilne, turuosalised piisavalt kapitaliseeritud ning piisavate finantspuhvrитеga. Teatud määral tuleb teha tööd finantsvahendajate organisatsioonidega, kuna uued regulatsioonid ei ole kõigi puhul nõuetekohaselt rakendatud.

Finantsinspeksiooni hinnangul mõjutavad Eesti finantsturgu eelseisval perioodil järgmised peamised suundumused: õigusraamistiku keerukuse ja mahu suurenemine, geopoliitiline olustik ja digitaliseerimine.

Finantsturu õigustiku laienemine ja süvenemine paneb turule ning riigi järelevalvemehhanismile uued ülesanded. Nende täitmine tähendab kulu, mille tagajärjeks on finantsturu konsolideerumine. Kallakut koondumiseks võib täheldada ka tänases Eestis. See ei pruugi aga olla sobiv, kuna viib riskide liigse keskendumiseni ja konkurentsi vähenemiseni, samuti praeguse Euroopa Liidu normistiku kohaselt tegeliku järelevalve ülekandmiseni teisele riigile isegi sellise subjekti puhul, kes omab Eestis olulist turuosa. Suurte turuosaliste teke Eestisse nõuab omakorda vastava turvavõrgustiku analüüsi, testimist ning institutsioonide tugevdamist. Euroopa Liidus seisab inspeksioon jätkuvalt mitmekesisust soosiva ja väikeettevõtjaid arvestava õiguskeskkonna eest.

Üleilmsel tasandil täheldatakse pingete jätkumist või kasvu välispoliitikas. Viimase üheks tagajärjeks on rahvusvaheliste finantssanktsioonide kehtestamine. Reguleeritud finantssektorilt eeldatakse järjest suurenevat tähelepanelikkust, et kurjategijad ning muud soovimatud osapooled ei saaks süsteemi oma plaanide elluviimiseks ära kasutada. Taolised asjaolud võivad tingida finantsteenuste tarbijatele esmapilgul ebamugavaid täiendavaid nõudeid ning teatud teenuste väiksema kättesaadavuse. Arvestades Eesti asukohta välisja kaitsepoliitilisel maastikul ning meie reaalmajanduse vajadusi, tuleb meil riigina rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise ning rahvusvaheliste finantssanktsioonide täitmise valdkonda suhtuda täie tõsidusega. Finantsinspeksioon jätkab strateegilise prioriteedina keskendumist vastavate riskide mõistlikule käsitlemisele reguleeritud finantsvahendajates.

Tehnoloogiline areng järjest kiireneb ning digitaliseerimine rajab jõudsalt teed finantsmaailmas. Kuna Eesti pangandus ja ka muu finantssektor on Euroopas ühena esirinnas digitaliseerituse poolest, siis esitab see väljakutse finantsjärelevalveasutusele. Enamik inspeksiooni käsitletavaid juhtumirühmi on sellised, kus klassikaline finantsvahendus on saamas tehnoloogiliselt uut kandjat ning tegijate varasema väikse kokkupuute tõttu finantssektoriga tuleb finantsjärelevalvel selgitada kehtivat raamistikku või hinnata tehnoloogilisi riske. Teine ja paraku vähemesinev on uus täisdigitaalne ärimudel. Viimane võib nõuda isegi olemasoleva raamistiku kohendamist, kuid oleme täiendavalt sobivatel tingimustel valmis aktsepteerima tõeliselt innovaatiliste mudelite testimist.

Lõpetuseks täname kõiki Finantsinspeksiooni töötajaid, finantsjärelevalve subjekte ning teisi koostööpartnereid, et olete aidanud hoida Eesti finantsturgu stabiilse ja ausalt toimivana!

Loe aastaraamatut edasi PDF versioonis või ISSUU platvormil.

Aastaraamatu PDF versioon

- [Finantsinspeksiooni aastaraamat 2017](#)

Aastaraamat ISSUU platvormil

Eesti finantsturu ülevaade 2017

- [Eesti finantsturu ülevaade 2017 PDF versioon](#)

Finantsturu ülevaade ISSUU platvormil

[Aastaraamat](#)

Viimati muudetud 16.05.2019